

Arany János

Balladák

Hardy Nikoletta, X3

Vörösmarty Mihály

Csongor és Tünde

fikai anyagát tekinthettük meg, szintén vetített formában. Jó volt megállapítani, hogy a magyar mezőny (mintegy húsz alkotó) valóban minőségi értékeket hordoz még ebben a nagy nemzetközi összehasonlításban is. Ezzel a hivatalosan tervezett program végére értünk, de még maradt idő a személyes eszmecsere is.

Végezetül említhetjük meg (és ez itt egyúttal a hírverés helye), hogy a grafikai műhely oktató gárdája Borsos Róbert szobrászművésszel kiegészülve JASCHIK KÖR néven bemutatkozó kiállítást rendez az óbudai ÖKOLLÉGIUM ART GALÉRIÁBAN, amelynek megnyitójára 2007. szeptember 6-án, csütörtökön 18 órakor kerül sor. Erre az alkalomra minden érdeklődőt és grafika-barátot szeretettel várunk!

Ürmös Péter

VÁROSKÉPEK KÖLTÉSZETE

összehasonlítani a sorozat-variációkat, színben és formában egyaránt. Bablana Hajnalka egy rézkarcát dolgozta át boroscímke, díszsomagolás és ajánlófüzet alapmotívumává, szintén számítógépes megoldással. Erdélyi Anita ókori görög műemlékeket ábrázoló gúla formájú asztali naptárat szerkesztett, ennek a képi feldolgozásai rézkarc technikával valósultak meg. Francia Réka hagyományos falinaptára szinte növényhatározói pontossággal tárta elénk azt a növényt, amelyik abban a hónapban virágzott. A fentiek mellett más projektfeladatot is bemutattunk az előző vizsgázó csoportoktól.

A műhelytől búcsút véve egy másik teremben zajlott a fő programként tervezett filmvetítés. Varga Péter bevezető szavai után tekintettük meg Kass János 1980-ban készített Dilemma című animációs filmjét, amely után maga a szerző nyilatkozott a filmen a készítés körülményeiről. Kass János erről az oldaláról talán kevésbé ismert, ezért is volt olyan érdekes a színpalak mögé bepillantani. John Halas produkciójában, Angliában és az USA-ban forgatott film költsége kétszázötvenezer dollárra rúgott, ami már önmagában véve is bizonyos színvonalat szavatol. Kass János grafikái és ötletei több mint húsz év távlatából is időtálló mondanivalót hordoznak, és ma is elgondolkodásra készítenek. Ezt követően a 6. Nemzetközi Egyiptomi Nyomat Triennálé magyar és finn gra-

A tanév végén a pécsi papírboltok, trafikok sorát jártam végig, izléses képeslapokat keresve, melyekre ballagó diákjaimnak akartam búcsúzó szavakat írni. A tolakodóan élénk színű, s arannyal, ezüsttel keretezett giccces városfotók bántóan vibráló látványától kifáradva betértem *Nőt Béláék Műhelygalériájába* egy kis pihentető szemlélődésre. Itt – a Váradi Antal utca és a Zrínyi utca sarkán – mindig nívós grafikákat, festményeket, szobrokat láthatunk neves művészekről. Ez alkalommal Gerzson Pál, Horváth Dénes, finom színvilágú festményeit, Trischler Ferenc bronz- és Szabó László fa-kisplasztikáit, *Bálint Ferenc* ex libriseit nézegethettem.

Egyszer csak fellelegeztem: Meg vagyok mentve! Egyik polcon elegáns képeslapok egész sorát láttam meg: mives rajzokat városunk, Pécs nevezetes épületeiről. – Ez kell nekem! Biztosan valamelyik tanítványom szívesen fogadja a *Városháza*

Juhász Tamás, X3

Pécsi püspöki palota. Nőt Béla tollrajza, P1

jól ismert épületének rajzát vagy a gimnáziumunk melletti – s így naponta látott – *Miasszonyunk templom* képét. A *Püspöki palota* és a *Barbakán* fő találkozóhelyükre, szerelmes sétáikra emlékezteti majd őket. Akinek Jakováli Hasszán pasa *Minarettes dzsámijának* képeslapja jut, felidézheti a török korról tanultakat, másokat pedig a *Havihegyi templom* a jókedvű tettyei kirándulásokra, hegymászásokra emlékeztethet.

Nőt Béla azonos méretű (15x10 cm-es), álló téglalap formátumú, egyazon barna színű tollrajzai igazi műalkotások. Olyan „minigrafikák” amelyek szebbek a legmodernebb technikával készített fotóknál. Felidéznek a város történeti, építészeti hagyományait, egy-egy városrész atmoszféráját. Azt is megmutatják: rajzoló Mesterük nagyon kötődik ehhez a városhoz, ismeri és szereti épületeinek minden zegzugát, fölnezi a házak tetejéig, észreveszi és képein életre kelti a házakat körülvevő fákat, bokrokat, a tornyok feletti felhőket. Kis méretben is igényesen

Pécs, Barbakán. Nőt Béla tollrajza, P1

megszerkesztett grafikai bravúros technikai tudásán túl szubjektív érzéseiről, esztétikai érzékenységéről is vallanak – akárcsak már korábban látott, diópáccal készített lírai tájképei, az idő gondolatát és történetét formába öntő látomásos montázsai, a bibliai teremtéstörténet mozzanatait, az ókeresztény sírkamrák világát s a természeti erők félelmetes szépségét megjelenítő finom tónusú festményei.

A Házmaster Kft. hibátlan nyomdai kivitelezésének köszönhetően olyan grafikai képeslapsorozatot vehetünk kézbe, mely a pécsi polgár s a városból származott családtagjai, barátai számára megőrzi és felidézi a város hangulatát, az idelátogatóknak ízelítőt kínál a látnivalókból, a kisgrafika-gyűjtők számára pedig lehetőséget ad meglévő gyűjteményük gazdagítására.

Azt hiszem, én is joggal remélhetem, hogy tanítványaimban nemcsak emlékező soraim, hanem Nőt Béla igen szép tollrajzai is előhívják majd – még évek múlva is – a Pécssett töltött idő kellemes érzéseit.

Rónaky Edit

(Rónaky Edit Apáczai-díjas tanár, nyugalmazott igazgató. A pécsi Művészeti Szakközépiskolát vezette közel két évtizeden át.)

GRAFIKAI HÁLÓK A GROTESZK JEGYÉBEN

Ruttkay Sándor és Zálogh Sándor művei
a Nagy Balogh János Kiállítóteremben

Két grafikus közös tárlata mindig felveti a kérdést: hogyan találtak egymásra. A közös világvég, az azonos – vagy annak tetsző – rajzi megformáltság, a rokon motívumkincs révén? S még mindig ott a dilemma, melyiket válasszam, vagy – azonos vonulat, a figuralitás elsőbbségét hirdetve – vajon nem oltják-e ki egymást?

Baráti kapcsolat is állhat az ilyen szerveződés hátterében, de még inkább valaminő – a művészetről, a világról vallott, csaknem egybeeső – szemlélet. Ahogyan a grafika (többnyire a tollrajz, az akvarell, a vegyes technika, a kréta) látványt fölledező világának karaktert adnak, s a groteszk jegyében fogant „elrajzolással”, torzítással az egyidejűleg rút és szép ábrázolatot egyedivé teszik, abban öntörvényűségük határozottan rokon vonásokat mutat.

Kettejük közül *Ruttkay Sándor* az érettebb. Necsak letisztult vonalhalójának köszönhető ez, hanem valaminő irodalmi-történelmi hagyományt modern szemléletű lapon megjelenítő kísérletező kedvének is (lásd remek *József Attila-hommage-ait*), viszont *Zálogh Sándortól* sem lehet elvitatni lassan izmosodó karakterjegyeit: a világra és történéseire egy sajátos nézőpontból reagáló frissességet, valamint a karikatúrisztikus vonásokkal kiemelt gúnyt mint világmagyarázatot.

Ruttkay anyagát szemlélve, jóllehet több régebbi tárlatának anyagát is behatóan ismerem, elsőbbsen az a konok, az önkifejezés gyarapítását szolgáló kísérletező kedv ragad meg, ami a szellemi forrongás – tudatos önépítkezés – legfőbb jegye. És ez nincs ellentétben a korábbi megállapítással, vagyis a letisztult, karakteressé vált vonalhaló, a rajzi invencióba beszüremkedő bölcelem és újabb technikák és megjelenítési módzatok felbukkanásának.

A bibliai ihletettséggű, ugyanakkor érzéki gyönyöröket folt-hatásában izgatóvá tevő *Érintés 2004*, a műveltségélmény (Cervantes) ihlette festmény, *A búsképű találkozója Dulcineával* (2005) és a fotó alapú, de a háttérrel mégiscsak a barna tussal (corpus-variáció) izgalmassá avató *József Attila-parafrazisok* elég távol esnek egymástól, ám valahol mégis találkoznak. A különböző technikák és kifejezőmódok ellenére összefűzi őket a művész több helyről, több ihletpontból gyarapodó, az élményt minél hatásosabban elemi erejűvé avató teljesség-igénye.

Az *Áhítaton* (2005) és *A búsképű találkozója Dulcineával* (2005) című alkotáson is ott a festőecset rajzos kivételése – szegény Kondor Bélát is mennyien bírálták (különben jogtalanul) ezért a képépítő, a vászonnak sajátos lüktetés-szenvedés jelleget adó fogásért –, de Ruttkay a visszafogott kékes színvilággal, illetve a csaknem matt szürkék, kékek és barnák tompító összhatásában is valaminő fényt belopó „romantikával” el tudta érni, hogy festményei szinte ugyanolyan erejűek, mint grafikai. De azért – a kispesti tárlaton is látni – ő valójában a grafikában mester. Például az akvarellek folt – üres felület – vonal szentháromságában. Kitűnően rajzol ceruzával (*Duett*, 2004; *Furcsa társaságok*, 2004; *Termál pillanatok*), és nádtollal-diófapáccal ugyancsak. Ez utóbbi négy, az öregek, illetve az idős test „megfáradt” pózait szinte jellemtanulmánnyá tevő ábrázolat egy-egy gesztusból indul ki, s *Végül* (2005) lehetetlenségét és kiútatlanságát szinte a végletekig fokozza.